

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 283/09-61

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť P. P., P., zastúpeného advokátom JUDr. I. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na zákonného sudcu a na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Ndob 4/2006 a sp. zn. 2 Obdo 13/2009, Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 2 Cob 32/2007 a Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 42 CbHs 1/06 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Ndob 4/2006, Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 32/2007 a Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 42 CbHs 1/06 p o r u š i l i základné právo P. P. na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na

spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Ndob 4/2006 zo 16. februára 2006, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob 32/2007-127 zo 6. novembra 2007 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 42 CbHs 1/06-97 zo 6. decembra 2006 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** na ďalšie konanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

3. P. P. **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 234,58 € (slovom dvestotridsaťštyri eur a päťdesiatosem centov), ktorú **j e** Najvyšší súd Slovenskej republiky **p o v i n n ý** vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. I. S. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti P. P. vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 283/09-35 z 10. septembra 2009 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť P. P., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na zákonného sudcu a na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 2 Ndob 4/2006 a sp. zn. 2 Obdo 13/2009, Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 2 Cob 32/2007 a Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 42 CbHs 1/06.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ podaním z 26. októbra 2009, najvyšší súd v oznámení z 2. novembra 2009, krajský súd vo vyjadrení z 15. októbra 2009 a okresný súd vo vyjadrení z 9. októbra 2009 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti a z jej doplnení vyplýva, že sťažovateľ podal 22. augusta 2005 Okresnému súdu Michalovce žalobu proti svojim bývalým zamestnankyniam – S. F. a M. K. (ďalej len „žalované“), o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady za ujmu spôsobenú porušením jeho obchodného tajomstva. Žalované totiž pri nástupe do pracovného pomeru uzavreli so sťažovateľom ako zamestnávateľom dohodu o uchovaní obchodného tajomstva, v ktorej bol jeho predmet vymedzený. Sťažovateľ sa v žalobe domáha uplatneného práva v zmysle § 17 a nasl. Obchodného zákonníka. Podľa § 20 Obchodného zákonníka pri porušení alebo ohrození práva na obchodné tajomstvo prislúcha podnikateľovi právna ochrana ako pri nekalej súťaži, a preto na ochranu svojich práv sa sťažovateľ rozhodol využiť právnu úpravu týkajúcu sa nekalej súťaže zakotvenú v ustanovení § 51 Obchodného zákonníka, ktoré definuje porušenie obchodného tajomstva ako jednu z foriem nekalej súťaže. Žaloba bola 20. septembra 2005 správne postúpená Okresným súdom Michalovce Okresnému súdu Košice I podľa § 11 ods. 1 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach súdov“), pretože na konanie vo veciach ochrany práv k predmetom priemyselného vlastníctva podľa osobitných predpisov a ochrany práv z nekalej súťaže je príslušný Okresný súd Košice I pre obvody Krajského súdu v Košiciach a Krajského súdu v Prešove. Okresný súd Košice I predložil vec najvyššiemu súdu, keďže nesúhlasil s postúpením veci z dôvodu, že v nej ide o vzťah vzniknutý v dôsledku porušenia pracovnoprávných vzťahov, a nie vzťahov obchodnoprávných. S týmto postupom nemožno súhlasiť, lebo žalované v čase podania žaloby neboli už zamestnankyňami sťažovateľa. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 4/2006 zo 16. februára 2006 bolo rozhodnuté, že nesúhlas Okresného súdu Košice I s postúpením veci je dôvodný a že príslušným súdom na prejednanie veci je

okresný súd. Najvyšší súd svoje uznesenie odôvodnil tým, že podľa § 12 ods. 1 zákona o sídlach súdov na konanie vo veciach ochrany práv z hospodárskej súťaže je príslušný okresný súd. Uznesenie najvyššieho súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 27. marca 2006. Medzičasom konanie vedené okresným súdom dospelo už k vydaniu rozsudku, ktorým bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolanie a rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Cob 32/2007-127 zo 6. novembra 2007 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, keďže podľa jeho názoru postupom všeobecných súdov mu bola odňatá možnosť konať vo veci. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 13/2009 z 24. júna 2009 bolo dovolanie odmietnuté.

Podľa názoru sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 4/2006 zo 16. februára 2006 bolo porušené jeho základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Za zákonného sudcu podľa zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov treba považovať sudcu, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Podľa presvedčenia sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu došlo k jeho odňatiu zákonnému sudcovi, lebo vec sa dostala do rúk sudcu, ktorý nepôsobí na príslušnom súde. Najvyšší súd totiž rozhodol o pridelení veci súdu vecne nepríslušnému. V prípade ochrany práv sťažovateľa z nekalej súťaže zákon o sídlach súdov ustanovuje príslušnosť Okresného súdu Košice I. Naproti tomu v prípade ochrany práv z hospodárskej súťaže je príslušný okresný súd. Hlava V Obchodného zákonníka rozlišuje dve formy zneužitia účasti na hospodárskej súťaži, a to nekalé súťažné konania (nekalá súťaž) a nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže, pričom nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže upravuje osobitný zákon. Vzhľadom na to, že sa sťažovateľ podanou žalobou domáha ochrany svojich práv v zmysle Obchodného zákonníka (nie teda v zmysle osobitného predpisu o ochrane hospodárskej súťaže), je toho názoru, že najvyšší súd nesprávne právne posúdil vec, a tým porušil označené základné právo. Zároveň tým došlo aj k značnému narušeniu zásady hospodárnosti a účelnosti súdneho konania, keďže všetci účastníci konania a svedkovia sú z M. Postúpenie veci malo za následok neúmerné zvýšenie nákladov spojených s uplatňovaním práva sťažovateľa. Právo, ktoré si

sťažovateľ v konaní uplatňoval, malo satisfakčnú povahu, pričom nebolo cieľom sťažovateľa získať zo sporu výrazný majetkový prospech. Okresný súd a krajský súd pri rozhodovaní vo veci samej v rozpore so skutočnosťou vytýkali sťažovateľovi neunesenie dôkazného bremena a nešpecifikovanie navrhnutých dôkazov, hoci na pojednávaní okresného súdu konanom 6. decembra 2006 navrhol výsluch konkrétne označených svedkov a pripojenie listinných dôkazov. Krajský súd sa nevysporiadal dôsledne s odvolacími námietkami sťažovateľa. Keďže najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Obdo 13/2009 z 24. júna 2009 odmietol dovolanie sťažovateľa, došlo k porušeniu označených práv aj týmto uznesením.

Napokon sťažovateľ dodáva, že v dovolacom konaní nemal možnosť namietať porušenie práva na zákonného sudcu, lebo toto právo porušil samotný najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 2 Ndob 4/2006. Preto sťažovateľ trvá tak na sťažnosti proti uzneseniam najvyššieho súdu, ako aj na sťažnosti proti rozsudku krajského súdu a okresného súdu.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaniach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Ndob 4/2006 a sp. zn. 2 Obdo 13/2009, krajským súdom pod sp. zn. 2 Cob 32/2007 a okresným súdom pod sp. zn. 42 CbHs 1/06 s tým, aby boli uznesenia najvyššieho súdu zo 16. februára 2006 a z 24. júna 2009, ako aj rozsudok krajského súdu zo 6. novembra 2007 a rozsudok okresného súdu zo 6. decembra 2006 zrušené a vec vrátená Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie. Požaduje tiež náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 346,17 €. Vychádza pritom iba z úkonov právnych služieb poskytnutých mu advokátom JUDr. I. S. Požaduje odmenu za prevzatie a prípravu zastupovania 23. januára 2008, za doplnenie sťažnosti z 29. januára 2008 a za doplnenie sťažnosti z 19. augusta 2009.

Z vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu zo 14. októbra 2009 doručeného ústavnému súdu 20. októbra 2009 vyplýva, že v napadnutom uznesení sp. zn. 2 Ndob 4/2006 zo 16. februára 2006 je jeho výrok náležite zdôvodnený s odkazom na príslušné ustanovenia. Ak teda najvyšší súd príslušnosť súdu vo veci určil správne,

sťažovateľ svojmu zákonnému sudcovi odňatý nebol a ústavná sťažnosť nie je dôvodná. Navyše treba uviesť, že sťažovateľ pri podaní žaloby ani netvrdil, že by na konanie mal byť príslušný Okresný súd Košice I, keďže žalobu podal Okresnému súdu Michalovce. Ak by tento súd začal vo veci konať, došlo by k založeniu jeho príslušnosti, ktorá by trvala až do skončenia konania (zásada perpetuatio fori). Z toho vyplýva, že aj v prípade, že skutočne by vo veci nebola daná miestna príslušnosť okresného súdu, sťažovateľ nemôže dôvodne namietat, že vo veci mal rozhodnúť Okresný súd Košice I, keďže na tomto súde svoje právo neuplatnil.

Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu z 15. októbra 2009 doručeného ústavnému súdu faxom 16. októbra 2009 a poštou 22. októbra 2009 vyplýva, že si osvojila stanovisko predsedníčky senátu 2Cob z 12. októbra 2009. Podľa tohto stanoviska krajský súd rozhodol potvrdzujúcim rozsudkom po preskúmaní spisového materiálu a komplexnom vyhodnotení dôkazov vykonaných okresným súdom. Ústavný súd vo svojom uznesení č. k. II. ÚS 283/09-35 z 10. septembra 2009 sám konštatuje, že o spornej otázke príslušnosti rozhodol najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Ndob 4/2006 a toto rozhodnutie bolo pre okresný súd, ako aj krajský súd záväzné. Krajský súd preto nemohol v odvolacom konaní poskytnúť ochranu uvedenému základnému právu sťažovateľa.

Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu z 9. októbra 2009 doručeného ústavnému súdu 16. októbra 2009 vyplýva, že okresný súd vo veci riadne konal potom, ako mu bola vec postúpená Okresným súdom Košice I na základe rozhodnutia najvyššieho súdu zo 16. februára 2006 a vec prostredníctvom generátora elektronickej podateľne bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. E. K. (t. č. H.), ktorá vo veci riadne konala. U sťažovateľa nedošlo k porušeniu označených práv, keďže okresný súd je viazaný rozhodnutím súdu vyššieho stupňa, ktorým bolo v tomto prípade rozhodnutie najvyššieho súdu o tom, že okresný súd je vo veci príslušný konať.

Keďže rozhodnutím ústavného súdu vo veci samej mohlo dôjsť aj k zásahu do práv žalovaných, doručil ústavný súd podanú sťažnosť s doplneniami, uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 283/09-35 z 10. septembra 2009, vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu,

predsedníčky krajského súdu a predsedníčky okresného súdu žalovaným s možnosťou vyjadriť sa v merite veci. Žalované toto právo nevyužili a vo veci sa nevyjadrili.

II.

Zo žaloby sťažovateľa proti žalovaným z 22. augusta 2005 vyplýva, že sťažovateľ požaduje, aby mu každá zo žalovaných zaplatila po 30 000 Sk. Žalované pracovali u žalobcu ako predavačky od roku 2002 a boli zaviazané uchovávať obchodné tajomstvá sťažovateľa, a to ešte rok po ukončení pracovného pomeru. Žalované dali sťažovateľovi výpoveď a pracovný pomer sa skončil 31. mája 2005. Žalované od 1. júna 2005 nastúpili do pracovného pomeru v konkurenčnej predajni na rovnakej ulici. V krátkom čase došlo v konkurenčnej predajni k významným zmenám v obchodnej taktike, ktoré boli založené na využití obchodných tajomstiev sťažovateľa. V predajni sťažovateľa došlo k evidentnému zníženiu počtu dlhoročných zákazníkov a zisku. Sťažovateľ poukazuje na ustanovenie § 17 Obchodného zákonníka o obchodnom tajomstve a domáha sa obchodnoprávnej ochrany voči žalovaným vo forme priznania primeraného zadosťučinenia v peniazoch.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 4/2006 zo 16. februára 2006 vyplýva, že nesúhlas Okresného súdu Košice I s postúpením veci z Okresného súdu Michalovce je dôvodný, pričom príslušným na prejednanie veci je okresný súd. Podľa názoru najvyššieho súdu nesúhlas Okresného súdu Košice I je dôvodný. Podľa ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o sídlach súdov na konanie vo veciach ochrany práv z hospodárskej súťaže je príslušný okresný súd, pričom jeho obvodom je celé územie Slovenskej republiky. V danej veci sťažovateľ uplatnil zaplatenie primeraného zadosťučinenia z titulu porušenia obchodného tajomstva. Proti porušeniu obchodného tajomstva prislúcha podnikateľovi právna ochrana ako pri nekalej súťaži (§ 20 Obchodného zákonníka), ktorá vzniká konaním v hospodárskej súťaži v rozpore s dobrými mravmi za podmienok upravených zákonom (§ 44 a nasl. Obchodného zákonníka). Ochranu práv z hospodárskej súťaže prejednáva a rozhoduje v zmysle § 12 ods. 1 zákona o sídlach súdov okresný súd. Z uvedeného dôvodu nesúhlas Okresného súdu Košice I s postúpením veci je dôvodný a na konanie vo veci návrhu

sťažovateľa je príslušný okresný súd. Z doložky právoplatnosti vyplýva, že uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. apríla 2006.

Z rozsudku okresného súdu č. k. 42 CbHs 1/06-97 zo 6. decembra 2006 vyplýva, že ním bola žaloba sťažovateľa o zaplatenie 60 000 Sk s prísl. zamietnutá, keďže sťažovateľ nepreukázal tvrdené porušenie povinností zo strany žalovaných.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 2 Cob 32/2007-127 zo 6. novembra 2007 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 42 CbHs 1/06-97 zo 6. decembra 2006. Podľa názoru krajského súdu okresný súd riadne poučil účastníkov o povinnosti včas navrhnúť predvolanie svedkov, resp. doložiť listiny. Sťažovateľ nekonkretizoval, ktorých svedkov a na aké okolnosti žiada vypočuť. Neurobil tak ani v odvolaní. Neuniesol dôkazné bremeno, keďže nepreukázal porušenie zákona žalovanými.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 13/2009 z 24. júna 2009, ktoré si ústavný súd zadovážil, vyplýva, že dovolanie sťažovateľa bolo odmietnuté ako neprípustné. Podľa názoru najvyššieho súdu v rámci princípu voľného hodnotenia dôkazov v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia mohli všeobecné súdy vykonať a aj vykonali len tie dôkazy, ktoré podľa ich uváženia k rozhodnutiu viedli. Preto nevypočutím svedkov navrhnutých sťažovateľom nedošlo k odňatiu práva sťažovateľa konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde(...)

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo(...) prejednaná nezávislým a nestranným súdom(...)

Jadrom podanej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 4/2006 zo 16. februára 2006 bol ako účastník občianskoprávneho konania odňatý zákonnému sudcovi, pretože najvyšší súd nesprávne ustálil, že na prejednanie jeho veci je príslušný okresný súd. Rovnakou vadou trpia následne aj rozsudky okresného súdu a krajského súdu.

Podľa názoru najvyššieho súdu je uznesenie sp. zn. 2 Ndob 4/2006 zo 16. februára 2006 v plnom súlade so zákonom, a preto k porušeniu základného práva na zákonného sudcu nedošlo. Navyše sťažovateľ nie je oprávnený domáhať sa príslušnosti Okresného súdu Košice I, keďže žalobu podal Okresnému súdu Michalovce.

Okresný súd a krajský súd zhodne poukazujú na to, že otázkou svojej príslušnosti sa už zaoberať nemohli, lebo túto záväzným spôsobom vyriešil najvyšší súd.

Podľa § 20 Obchodného zákonníka proti porušeniu alebo ohrozeniu práva na obchodné tajomstvo prislúcha podnikateľovi právna ochrana ako pri nekalej súťaži.

Podľa § 41 Obchodného zákonníka fyzické i právnické osoby, ktoré sa zúčastňujú na hospodárskej súťaži, aj keď nie sú podnikateľmi, majú právo slobodne rozvíjať svoju súťažnú činnosť v záujme dosiahnutia hospodárskeho prospechu a združovať sa na výkon tejto činnosti; sú však povinné pritom dbať na právne záväzné pravidlá hospodárskej súťaže a nesmú účasť na súťaži zneužívať.

Podľa § 42 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka zneužitím účasti na hospodárskej súťaži je nekalé súťažné konanie a nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže. Nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže upravuje osobitný zákon.

Podľa § 51 Obchodného zákonníka porušením obchodného tajomstva je konanie, ktorým konajúci inej osobe neoprávnene oznámi, sprístupní, pre seba alebo pre iného využije obchodné tajomstvo (§ 17), ktoré sa môže využiť v súťaži a o ktorom sa dozvedel:

a) tým, že sa mu tajomstvo zverilo alebo inak stalo prístupným (napr. z technických predlôh, návodov, výkresov, modelov, vzorov) na základe jeho pracovného vzťahu k súťažiteľovi alebo na základe iného vzťahu k nemu, prípadne v rámci výkonu funkcie, na ktorú ho súd alebo iný orgán povolal,

b) vlastným alebo cudzím konaním priečiacim sa zákonu.

Podľa § 11 ods. 1 zákona o sídlach súdov na konanie vo veciach ochrany práv k predmetom priemyselného vlastníctva podľa osobitných predpisov a ochrany práv z nekalej súťaže je príslušný

a) Okresný súd Bratislava I pre obvody

1. Krajského súdu v Bratislave,
2. Krajského súdu v Trnave,
3. Krajského súdu v Nitre,

b) Okresný súd Banská Bystrica pre obvody

1. Krajského súdu v Banskej Bystrici,
2. Krajského súdu v Žiline,
3. Krajského súdu v Trenčíne,

c) Okresný súd Košice I pre obvody

1. Krajského súdu v Košiciach,
2. Krajského súdu v Prešove.

Podľa § 11 ods. 2 zákona o sídlach súdov na konanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným v konaní o ochrane práv k predmetom priemyselného vlastníctva podľa osobitných predpisov, o ochrane práv z nekalej súťaže je príslušný Krajský súd v Bratislave, Krajský súd v Banskej Bystrici a Krajský súd v Košiciach.

Podľa § 12 ods. 1 zákona o sídlach súdov na konanie vo veciach ochrany práv z hospodárskej súťaže je príslušný Okresný súd Bratislava II; jeho územným obvodom je celé územie Slovenskej republiky.

Podľa § 12 ods. 2 zákona o sídlach súdov na konanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným v konaní o ochrane práv z hospodárskej súťaže je príslušný Krajský súd v Bratislave.

Princíp zákonného sudcu treba pokladať za celkom neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, keďže na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje pre účastníka konania záruku, že na rozhodnutie jeho vecí sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred ustanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného prideľovania súdnej agendy a aby bol vylúčený – pre rôzne dôvody a rozličné účely – výber súdov a sudcov „ad hoc“ (I. ÚS 239/04).

Procesný postup, v ktorom o veci účastníka konania nerozhodol zákonný sudca, resp. súd zriadený v súlade so zákonom, je nezlučiteľný s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 1 ústavy a napokon aj z čl. 6 ods. 1 dohovoru, a rozhodnutie vydané v takomto konaní preto nemôže byť ústavne akceptovateľné (III. ÚS 116/06).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani

právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Podľa názoru ústavného súdu námietka sťažovateľa je dôvodná.

Z ustanovenia § 42 Obchodného zákonníka vyplýva, že za zneužitie účasti na hospodárskej súťaži treba považovať jednak nekalé súťažné konanie (upravené Obchodným zákonníkom), ale tiež nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže (upravené osobitným zákonom).

Z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. c) a 2 zákona o sídlach súdov možno vyvodiť, že na konanie vo veciach ochrany práv z nekalej súťaže je pre obvody Krajského súdu v Košiciach a Krajského súdu v Prešove príslušný Okresný súd Košice I, pričom na konanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným v konaní o ochrane práv z nekalej súťaže je príslušný Krajský súd v Košiciach. Naproti tomu podľa § 12 ods. 1 a 2 zákona o sídlach súdov na konanie vo veciach ochrany práv z hospodárskej súťaže je príslušný okresný súd, pričom jeho územným obvodom je celé územie Slovenskej republiky. Na konanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným v konaní o ochrane práv z hospodárskej súťaže je príslušný krajský súd.

Z citovaných ustanovení Obchodného zákonníka a zákona o sídlach súdov je zrejmé, že pre potreby príslušnosti súdov treba rozlišovať medzi konaním o ochrane práv z nekalej

súťaže a konaním o ochrane práv z hospodárskej súťaže. Hoci v danom prípade predmetom konania v zmysle podanej žaloby sťažovateľa má byť ochrana práv z nekalej súťaže, z hľadiska príslušnosti súdov posúdil najvyšší súd túto vec ako žalobu o ochranu práv z hospodárskej súťaže.

Najvyšší súd posúdil otázku príslušnosti arbitrárne, lebo sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona o sídlach súdov, že tým zásadne poprel ich účel a význam.

Možno uzavrieť, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 4/2006 zo 16. februára 2006 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, a to nerešpektovaním zákonných ustanovení o príslušnosti všeobecných súdov.

Hoci ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru nehovorí výslovne o práve na zákonného sudcu, v zmysle doterajšej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu námietku zákonného sudcu treba považovať za námietku nedostatku nestrannosti konajúceho sudcu, a to z objektívnych príčin (napr. II. ÚS 336/09). Preto došlo aj k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s právom na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom.

Na uvedených záveroch nič nemení skutočnosť, že sťažovateľ podal žalobu Okresnému súdu Michalovce, teda nie Okresnému súdu Košice I. Rozhodovanie nadriadeného súdu v sporoch o príslušnosť nie je totiž obmedzené procesnými stanoviskami sporiacich sa všeobecných súdov, ale ani účastníkov konania.

Aj keď je pravdou, že okresný súd a krajský súd boli uznesením najvyššieho súdu v otázke príslušnosti viazané a sami nemohli poskytnúť už ochranu označeným právam sťažovateľa, z objektívneho hľadiska vzaté rovnako porušili tieto práva. Samotná skutočnosť, že sudcovia konajúci v tejto veci na okresnom súde a krajskom súde boli ustálení ako zákonní sudcovia postupom podľa platného rozvrhu práce, nepostačuje na

záver o tom, že naozaj vo veci sťažovateľa konali ako zákonní sudcovia. Prvoradou podmienkou na správne ustálenie osoby zákonného sudcu je totiž správne ustálenie vecnej, resp. miestnej príslušnosti konajúceho súdu. Iba taký sudca určený podľa rozvrhu práce, ktorý je sudcom vecne a miestne príslušného súdu ustanoveného zákonom, je zákonným sudcom v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. nezávislým a nestranným sudcom podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru.

Možno zhrnúť, že došlo k porušeniu čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaniach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Ndob 4/2006, krajským súdom pod sp. zn. 2 Cob 32/2007 a okresným súdom pod sp. zn. 42 CbHs 1/06 (bod 1 výroku nálezu).

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Berúc do úvahy citované ustanovenia ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 4/2006 zo 16. februára 2006, rozsudok krajského súdu č. k. 2 Cob 32/2007-127 zo 6. novembra 2007, ako aj rozsudok okresného súdu č. k. 42 CbHs 1/06-97 zo 6. decembra 2006 a vec vrátil na ďalšie konanie najvyššiemu súdu, ktorý musí znova rozhodnúť vo veci sporu o príslušnosť (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom bude povinnosťou najvyššieho súdu riadiť sa právnym názorom ústavného súdu.

Sťažovateľ požiadal o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia v sume 346,17 €.

Ústavný súd považoval za možné priznať len čiastku 234,58 €, a to na ťarchu najvyššieho súdu (bod 3 výroku nálezu).

Ide o doplnenie sťažnosti z 29. januára 2008 (3 176 Sk) a o ďalšie doplnenie sťažnosti z 19. augusta 2009 (115,90 €). Ústavný súd priznal tiež režijný paušál 190 Sk a 6,95 €. Trovy právnych služieb realizovaných v roku 2008 predstavujú čiastku 3 366 Sk, teda 111,73 € a trovy právnych služieb realizovaných v roku 2009 predstavujú čiastku 122,85 €.

Nebolo možné priznať náhradu za prevzatie a prípravu zastupovania advokátom JUDr. I. S. z 23. januára 2008, keďže tento úkon právnych služieb sa nejaví z objektívneho hľadiska ako účelný. Sťažovateľ mal síce plné právo zmeniť počas konania svojho právneho zástupcu, neuviedol však žiadny dôvod, ktorým by to objektivizoval. Odmenu za prevzatie a prípravu zastupovania by bolo možné považovať za účelnú iba v prípade prvého (pôvodného) právneho zástupcu, avšak sťažovateľ náhradu trov z titulu skoršieho zastúpenia nepožadoval.

Na úhradu trov konania bolo potrebné zaviazat' najvyšší súd, lebo za rozhodujúce porušenie práv sťažovateľa je predovšetkým on zodpovedný.

Nebolo možné vyhovieť sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie v súvislosti so spravodlivým prejednaním vecí podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaniach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Obdo 13/2009, krajským súdom pod sp. zn. 2 Cob 32/2007 a okresným súdom pod sp. zn. 42 CbHs 1/06 (bod 4 výroku nálezu).

Porušenie uvedených práv namietal sťažovateľ v podstate z dôvodu, že konečný výsledok konania nepovažoval za spravodlivý. Táto jeho námietka je však vo svetle skutočnosti, že vo veci nekonali zákonní sudcovia, právne irelevantná. Rozhodujúci bude totiž až názor, ktorý v právnej veci sťažovateľa zaujmú zákonní sudcovia príslušných súdov.

V tejto súvislosti ústavný súd navyše dodáva, že najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 2 Obdo 13/2009 z 24. júna 2009 vôbec do merita veci nezasiahol, pretože iba odmietol dovolanie sťažovateľa ako neprípustné.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2009